

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 393

Květen 1989

MEZI VÝCHODEM A ZÁPADEM

Československá národní rada americká uspořádala 11. února v Chicagu schůzku velvyslance Roberta Frowicka s malou skupinou vedoucích osob místní čs. obce. Po výborném přehledu dvouleté následné schůzce Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě a po rozboru jejího nepopíratelného úspěchu odpovídal velvyslanec Frowick na otázky a později v soukromých rozmluvách rozvedl některé body své přednášky. Plné znění jeho projevu a otázek i odpovědí může být zveřejněn později. Dnes předkládáme veřejnosti stručný, soustavně uspořádaný přehled jeho názorů na náměty, které mají pro nás bezprostřední důležitost.

SOVĚTSKÝ SVAZ

Zdá se, že Gorbačovovo mocenské postavení je zabezpečeno a jeho vliv roste. Odpor vůči němu vychází zejména z řad byrokracie a od ideologických konservativců, ale odstranění jeho osoby nebo jeho reformního programu je v dohledné době nepravděpodobné, i když ne nemožné. Zůstane-li u moci několik dalších let a přinesou-li jeho reformy zlepšení životní úrovně, jeho postavení bude stabilizováno a bude mít možnost pokračovat v přestavbě sovětského systému a mezinárodních vztahů.

Hlavní cíl Gorbačovův je oživení sovětského hospodářství — perestrojka. Uvolnění politické kontroly — glasnost — mělo být jen nástrojem k uskutečnění perestrojky. Ale sovětská inteligence měla na glasnost odlišný názor a využila jí pro rozšíření oblasti intelektuální svobody. V důsledku toho se dosáhlo značného pokroku v glasnosti, ale zatím výsledky perestrojky jsou velmi chabé.

Vývoj k větší svobodě byl živěn politikou Spojených států. Jejich delegace na samém začátku vídeňské schůzky prohlásila v Moskvě jednoznačně, že jakýkoliv pokrok ve věcech bezpečnosti a odzbrojení musí jít ruku v ruce s pokrokem ve věci lidských práv a základních svobod a předložila Moskvě seznam minimálních požadavků, mezi nimi propuštění politických vězňů, svobodu pro pozorovatele plnění lidských práv, uvolnění emigrace a spojení rozdělených rodin. Dvouleté trvání schůzek pak umožnilo Sovětskému svazu splnit postupně všechny tyto zásadní podmínky, aniž by to vypadalo jako vyložená jeho porážka.

Při zahájení lidských práv během schůzky v Bělehradě byly Spojené státy osamoceny, při schůzce v Madridu se k nim připojily někteří spojenci a ve Vídni celá západní Evropa je podporovala. Nejodlišnější názory mezi spojenci má západoněmecký zahraniční ministr Genscher, jehož *Ostpolitik* zahrnuje rozsáhlejší povolnost vůči komunistickým režimům.

Je třeba mít stále pevně na mysli, že v Gorbačovových

plánech nesmí být ohrožena "vedoucí role" komunistické strany a že jeho úmysly rozhodně nesměřují k zavedení demokracie nebo tržního hospodářství. To je pravděpodobně také mez, po kterou je Sovětský svaz ochoten snášet reformy v satelitních státech. V nejbližší době by tam náhlé zhroucení režimu pravděpodobně mělo za následek sovětskou intervenci toho druhu, jaká ukončila "pražské jaro". Taková intervence by znamenala konec uvolnění vztahů mezi Západem a Východem a obnovení závodů ve zbrojení ale nedošlo by k vojenskému zásahu Západu.

ČESKOSLOVENSKO

Čs. vláda vede mezi těmi, kdo nejvíce porušují své závazky z Helsinské úmluvy, pokud jde o lidská práva. Tato situace by nebyla možná bez tichého souhlasu Sovětského svazu. Lze předpokládat, že při neurovnané situaci v Polsku, Maďarsku, Estonsku a Litvě Gorbačov je rád, že prozatím si nemusí dělat starosti s Československem. To ovšem neznamená, že Československo nepřijde na řadu, až se poměry jinde uklidní a vytříbí.

Možnosti nejbližší budoucnosti pro Československo lze vyjádřit třemi modely:

- Rakouský model. Poměry obdobné položení Rakouska: přísná neutralita v zahraničních a vojenských věcech, úplná vnitřní svoboda, obojí zaručeno čtyřmi vítěznými mocnostmi, t.j. USA, SSSR, Velkou Británií a Francií.
- Finský model. Poměry obdobné situaci Finska: zahraniční politika v souladu se Sovětským svazem, vojenské záležitosti částečně neutrální, částečně v souladu se Sovětským svazem, plná vnitřní svoboda, žádná sovětská či jiná cizí armáda v zemi. Zaručeno smlouvou mezi Československem a Sovětským svazem.
- Model "zlidštěného komunismu": Zahraniční a vojenské věci pod kontrolou Sovětského svazu, konec surového policejního teroru, podstatné respektování lidských práv, omezený podíl obyvatelstva na řízení veřejných záležitostí, ale bez narušení mocenského monopolu komunistické strany.

První možnost je vyloučena odlišnou situací Československa: Rakousko bylo zemí, obsazenou čtyřmi velmocemi. Poslední model je nepřijatelný Spojeným státům jako konečné řešení. Zbývá "finlandizace", založená na dvoustranné úmluvě mezi Sovětským svazem a Československem. Spojené státy by sice nebyly přímou smluvní stranou, ale napomáhaly by tomu, aby toto řešení bylo přijato, provedeno a dodržováno. To by ovšem také vyžadovalo, aby československý lid vykonával stálý tlak pro zavedení demokracie a nezávislosti, tlak, vyvíjený co největší měrou, ale ne tak, aby vyústil ve výbuch.

VESTNIK

May 1989

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Květen 1989

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: 656-1117

CESTY A PROSTŘEDKY

Na půdě Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě má SSSR přednostní a hlavní zájem na otázkách bezpečnosti, t.j. odzbrojení. Přednostní a hlavní zájem Spojených států jsou lidská práva a základní občanské svobody. Tyto dva zájmy si neodporují, ale vzájemně se doplňují. Čím více jsou lidská práva zakořeněna v sovětské mocenské oblasti, tím spíše mohou Spojené státy omezit svá obranná opatření; a čím více se uvolní napětí mezi Sovětským svazem a Spojenými státy, tím více může Sovětský svaz rozšířit lidská práva. Tato politika si ovšem vyžaduje stálý, trpělivý, rozvážný a jasný tlak, podporovaný také Západní Evropou.

Součástí této politiky je i rozhodnutí o tom, kde se mají konat příští konference o lidských právech: v Paříži v r. 1989, v Kodani v roce 1990 a v Moskvě v roce 1991, ovšem jen tehdy, budou-li lidská práva v Sovětském svazu dodržována a rozšířena.

Zdá se, že by úspěch reformy v Sovětském svazu a Gorbačovovo vedení bylo na prospěch tomuto vývoji. Proto by za určitých okolností mohlo být v zájmu Spojených států pomoci zvýšit sovětskou životní úroveň za účelem posílení glasnosti a perestrojky. To však lze uskutečnit jen dodávkami spotřebního zboží; dodávky technologie, která by mohla být využita k posílení sovětské armády, musí být naprosto vyloučeny.

Politika Spojených států bude i nadále založena na zásadě, že každý stát v sovětské sféře má být považován za osobitou jednotku, ne mechanicky za součástku sovětského bloku. Proto se postoj Spojených států vůči jednotlivým zemím řídí dvěma měřítky: pokrok ve věci lidských práv, na př. Maďarsko, a samostatnost v záležitostech zahraničních a vojenských, na př. Rakousko nebo Jugoslávie. V budoucnosti bude důraz kladen stále více na zachování lidských práv, zejména svobody náboženské. To se obráží i v konečném dokumentu vídeňské schůzky.

Potud shrnutí názorů velvyslance Frowicka. Je nepochybné, že zdánlivě neotřesný monolit sovětské moci se dal do pohybu. Poslední dvě léta přinesla více změn ve prospěch svobody než předcházející čtyři desetiletí. Chceme-li určit jeden bod, jednu událost, která tento pohyb zahájila, musíme zvolit Reaganovo vyhlášení, že Spojené státy budou budovat meziplanetární obranu. To bylo to poslední "nic", které umožnilo osla sovětského hospodářství.

Spojené státy svou politikou prosazování lidských práv přenášejí velkou odpovědnost na národy komunistických zemí. Nebudou-li samy vymáhat na svých vládách více svobody a demokracie, Spojené státy to za ně samy nemohou udělat. Podmaněné národy dosáhnou té míry svobody a nezávislosti, jakou si — s pomocí Západu — vyvzdorují svými oběťmi, rozhodností, odvahou a rozvahou

během příštích let. Některé země snad zůstanou třet v umrtvujícím stadiu "zlidštěného komunismu", jiné postoupí k vnitřní svobodě a poměrné samostatnosti. Dějiny se ovšem nezastaví, a nelze pochybovat o tom, které národy budou mít lepší základnu pro budování svého osudu v další budoucnosti.

Češi a Slováci si po desetiletí stěžují, že jsou malým národem a že na svoje budoucí osudy nemají vliv. I když jim daná situace nedává možnost o své budoucnosti rozhodovat, dává jim možnost ji ovlivňovat. Není vyloučeno, že zase přijedou ze zahraničí osvoboditelé; ale je to nejvýš nepravděpodobné. A jestli se československý lid spokojí se zahnivajícím systémem "zlidštěného komunismu", bude jej mít na dlouhou, dlouhou dobu.

v.ch.

Z INFOCHU

Prohlášení Charty 77 ze dne 1. ledna 1977

CHARTA 77 — její vznik

Dne 13. 10. 1976 byly ve Sbírce zákonů (č. 120) zveřejněny "Mezinárodní pakt o občanských a politických právech" a "Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech" které byly jménem naší republiky podepsány v roce 1968, stvrzeny v Helsinkách roku 1975 a vstoupily u nás v platnost dnem 23. 3. 1976. Od té doby mají naši občané právo a náš stát povinnost se jimi řídit.

Svobody a práva, jež tyto pakty zaručují, jsou důležitými civilizačními hodnotami, k nimž v dějinách směřovalo úsilí mnoha pokrokových lidí, a jejichž uzákonění může významně pomoci humánnímu rozvoji naší společnosti. Vítáme proto, že ČSSR k těmto paktům přistoupila. Jejich zveřejněním nám ale s novou naléhavostí připomíná, kolik základních občanských práv platí v naší zemi zatím — bohužel — jen na papíře.

Zcela iluzorní je např. právo na svobodu projevu, zaručované článkem 19 prvního paktu:

Desítkám tisíc našich občanů je znemožněno pracovat v jejich oboru jen proto, že zastávají názory odlišné od názorů oficiálních. Jsou přitom často objektem nejrozmanitější diskriminace a šikanování ze strany úřadů i společenských organizací; zbaveni jakékoli možnosti bránit se, stávají se prakticky obětmi apartheidu.

Statisícům dalších občanů je odpírána "svoboda od strachu" (preambule prvního paktu), protože jsou nuceni žít v trvalém nebezpečí, že projeví-li své názory, ztratí pracovní a jiné možnosti.

V rozporu s článkem 13 druhého paktu, zajišťujícím právo na vzdělání, je nesčetným mladým lidem bráněno ve studiu jen pro jejich názory nebo dokonce pro názory jejich rodičů. Bezpočet občanů musí žít ve strachu, že kdyby se

projevili v souladu se svým přesvědčením, mohli by být buď sami nebo jejich děti zbaveny práva na vzdělání.

Uplatnění práva "vyhledávat, přijímat, rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem či prostřednictvím umění" (bod 2, čl. 19 prvního paktu) je stíháno nejen mimosoudně, ale i soudně, často pod rouškou kriminálního obvinění (jak o tom svědčí mimo jiné právě probíhající procesy s mladými hudebníky).

Svoboda veřejného projevu je potlačována centrálním řízením všech sdělovacích prostředků i publikačních a kulturních zařízení. Žádný politický, filozofický či vědecký názor nebo umělecký projev, jen trochu se vymykající úzkému rámci oficiální ideologie či estetiky, nemůže být zveřejněn; je vyloučena možnost veřejné obrany proti nepravdivým a urážlivým nařčením oficiální propagandy (zákonná ochrana proti "útokům na čest a pověst", jednoznačně zaručovaná článkem 17 prvního paktu, v praxi neexistuje); lživá obvinění nelze vyvrátit a marný je každý pokus dosáhnout nápravy nebo opravy soudní cestou; v oblasti duchovní a kulturní tvorby je vyloučena otevřená diskuse. Mnoho vědeckých a kulturních pracovníků i jiných občanů je diskriminováno jen proto, že před lety legálně zveřejňovali či vyslovovali názory, které současná politická moc odsuzuje.

Svoboda náboženského vyznání, důrazně zajišťována článkem 18 prvního paktu, je systematicky omezována mocenskou svévolí; oklešťováním činnosti duchovních, nad nimiž trvale visí hrozba odepření nebo ztráty státního souhlasu s výkonem jejich funkce; existenčním i jiným postihem osob, které své náboženské vyznání slovem či skutkem projevují; potlačováním výuky náboženství apod.

Nástrojem omezení a často i úplného potlačení řady občanských práv je systém faktického podřízení všech institucí a organizací ve státě politickým direktivám aparátu vládnoucí strany a rozhodnutím mocensky vlivných jednotlivců. Ústava ČSSR a ostatní zákony a právní normy neupravují ani obsah a formu, ani tvorbu a aplikaci takových rozhodnutí: jsou převážně zákulisní, často jen ústní, občanům vesměs neznámá a jimi nekontrolovatelná; jejich původci nezodpovídají nikomu než sami sobě a své vlastní hierarchii, přitom však rozhodujícím způsobem ovlivňují činnost zákonodárných i výkonných orgánů státní zprávy, justice, odborných, zájmových i všech ostatních společenských organizací, jiných politických stran, podniků, závodů, ústavů, úřadů, škol i dalších zařízení, přičemž jejich příkazy mají přednost i před zákonem.

Dostanou-li se organizace nebo občané při výkladu svých práv a povinností do rozporu s direktivou, nemohou se obrátit k nestranné instanci, protože žádná neexistuje. Tím vším jsou vážně omezena práva vyplývající z článků 22 a 21 prvního paktu (práva sdružovat se a zákaz jakéhokoliv omezení jeho výkonu) i článku 25 (rovnost práva podílet se na vedení veřejných věcí) a článku 26 (vyloučení diskriminace před zákonem).

Tento stav také brání dělníkům a ostatním pracujícím zakládat bez jakéhokoliv omezení odborové a jiné organizace k ochraně svých hospodářských a sociálních zájmů a svobodně využívat práva na stávkou (bod 1 čl. 8 druhého paktu).

Další občanská práva, včetně výslovného zákazu "svévolného zasahování do soukromého života rodiny, domova nebo korespondence" (čl. 17 prvního paktu), jsou povážlivě narušována také tím, že ministerstvo vnitra nejrůznějšími způsoby kontroluje život občanů, například odposlechem telefonů a bytů, kontrolou pošty, osobním sledováním, domovními prohlídkami, budováním sítí informátorů z řad obyvatelstva (získáváním často nepřipustnými hrozbami nebo naopak sliby). Často přitom zasahuje do rozhodování zaměstnavatelů, inspiruje diskriminační akce úřadů a organizací, ovlivňuje justiční orgány a řídí i propagandistické kampaně sdělovacích prostředků. Tato činnost není regulována zákony, je tajná a občan se proti ní nemůže nijak bránit.

V příběhu politicky motivovaného trestního stíhání porušují vyšetřovací a justiční orgány práva obviněných a jejich obhajoby, zaručovaná článkem 14 prvního paktu i čs. zákony. Ve věznicích se s takto odsouzenými lidmi zachází způsobem, který porušuje lidskou důstojnost vězňených, ohrožuje jejich zdraví a snaží se je morálně zlomit.

Obecně je porušován i bod 2 článku 12 prvního paktu, zaručující občanům právo svobodně opustit svou zemi: pod záminkou "ochrany národní bezpečnosti" (bod 3) je toto právo vázáno na různé nepřipustné podmínky. Svévolně se postupuje i při udělování vstupních víz cizím státním příslušníkům, z nichž mnozí nemohou navštívit ČSSR například jen proto, že se pracovně či přátelsky stýkali s osobami u nás diskriminovanými.

Někteří občané — ať soukromě, na pracovišti nebo veřejně (což je prakticky možné jen v zahraničních sdělovacích) — na soustavné porušování lidských práv a demokratických svobod upozorňují a dožadují se v konkrétních případech nápravy; jejich hlasy však zůstávají většinou bez odezvy, anebo se stávají předmětem vyšetřování.

Odpovědnost za dodržování občanských práv v zemi padá samozřejmě především na politickou a státní moc. Ale ne jen na ni. Každý nese svůj díl odpovědnosti za obecné poměry, a tedy i za dodržování uzákoněných paktů, které k tomu ostatně zavazují nejen vlády, ale i všechny občany.

Pocit této spoluodpovědnosti, víra ve smysl občanské angažovanosti a vůle k ní, i společná potřeba hledat její nový a účinnější výraz, přivedly nás k myšlence vytvořit CHARTU 77, jejíž vznik dnes veřejně oznamujeme.

CHARTA 77 je volné, neformální, otevřené společenství lidí různých přesvědčení, různé víry a různých profesí, které spojuje vůle jednotlivě i společně se zasazovat o respektování občanských a lidských práv v naší zemi i ve světě. Těch práv, která člověku přiznávají oba uzákoněné mezinárodní pakty, závěrečný pakt helsinské konference, četné mezinárodní dokumenty proti válkám, násilí a sociálnímu i duchovnímu útisku, a která souhrně vyjadřuje Všeobecná deklarace lidských práv OSN.

CHARTA 77 vyrůstá ze zázemí solidarity a přátelství lidí, kteří sdílejí starost o osud ideálů, s nimiž spojili a spojují svůj život a práci.

CHARTA 77 není organizací, nemá stanovy, stálé orgány a organizačně podmíněné členství. Patří k ní každý, kdo souhlasí s její myšlenkou, účastní se její práce a podporuje ji.

CHARTA 77 není základnou k opoziční politické činnosti. Chce sloužit k obecnému zájmu jako mnohé podobné občanské iniciativy v různých zemích na Západě i na Východě.

Nechce tedy vytyčovat vlastní program politických či společenských reforem nebo změn, ale vést v oblasti svého působení konstruktivní dialog s politickou a státní mocí, zejména tím, že bude upozorňovat na různé konkrétní případy porušování lidských a občanských práv, připravovat jejich dokumentaci, navrhnout řešení, předkládat různé obecnější návrhy směřující k prohlubování těchto práv a jejich záruk, působit jako prostředník v případných konfliktních situacích, které může bezpráví vyvolat apod.

Svým symbolickým jménem zdůrazňuje CHARTA 77, že vzniká na prahu roku, který byl prohlášen rokem práv politických vězňů a v němž má bělehradská konference zkoumat plnění závazků z Helsinek.

Jako signatáři tohoto prohlášení pověřujeme prof. dr. Jana Patočku, DrSc., Dr.h.c., Václava Havla a prof. dr. Jiřího Hájka, DrSc. úlohou mluvčích CHARTY 77. Tito mluvčí ji plnomocně zastupují jak před státními a jinými organizacemi, tak i před naší a světovou veřejností a svými podpisy zaručují autenticitu jejich dokumentů. V nás i v dalších občanech, kteří se připojí, budou mít své spolupracovníky, kteří se s nimi zúčastní potřebných jednání, ujmou se dílčích úkolů a budou s nimi sdílet veškerou odpovědnost.

Věříme, že CHARTA 77 přispěje k tomu, aby v Československu všichni občané pracovali a žili jako svobodní lidé.

V Praze dne 1. ledna 1977.

Vládám účastnických zemi Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě Všem přátelům doma i v zahraničí

Dámy a pánové,

dovolte, abychom Vám vyjádřili svou hlubokou vděčnost za všechny projevy solidarity s Václavem Havlem a jeho vězňenými druhy. Pro jejich osvobození jakož i na obranu všech obětí lednových událostí v Praze se vyslovila významná část čs. umělecké a vědecké obce dvěma peticemi, pod něž se podepsalo téměř tři tisíce osobností. Svůj hlas rovněž pozvedli kardinál Tomášek, některé odborové a mládežnické organizace i mnoho dalších občanů. V zahraničí souběžně probíhají na podporu všech postižených rozmanité solidarizační akce, jejichž počet den ode dne roste, a proto není v našich silách vyjádřit poděkování všem skupinám i jednotlivcům, u nichž poslední vývoj v Československu vzbudil obavu.

Ostatně obavy zcela oprávněné. Neboť právě ve dnech přijetí závěrečného dokumentu vídeňského jednání bylo ve středu Prahy použito násilí, které od roku 1969 Praha nepamatuje. Všichni zde cítíme a víme, že vývoj k většímu nebezpečí, důvěře a spolupráci je ohrožen.

Máme k tomu ještě další pádné důvody.

Ve Vídni se čs. vláda zavázala podle zásady čl. 13 rozvíjet své zákony, směrnice, politiku na poli občanských, politických i jiných lidských práv a základních svobod a uvádět je do praxe tak, aby zaručila *účinné naplňování těchto práv a svobod*.

Necelý měsíc poté, 14. února 1989, usneslo se předsednictvo Federálního shromáždění ČSSR za přítomnosti generálního tajemníka ÚV KSČ Jakeše na zákonném opatření, jímž se paušálně zdojnasobují trestní sazby, kterými zle postihnout účastníky i zcela pokojných veřejných

setkání typu anglického Hyde Parku. Je tam však i ustanovení, z jehož právní a politické kultury jde hrůza. V novém zákonném opatření se říká, že pro přečin proti veřejnému pořádku bude potrestán až půlročním vězením nebo pokutou do výše 20,000 Kčs každý, kdo — citujeme — "vyhotoví, umožní vyhotovení nebo rozšíří tiskovinu, která svým obsahem narušuje zájem socialistického státu na zachování veřejného pořádku".

Všimněte si dobře: tady se nemluví o lidech, kteří by skutečně někde na ulici nebo kdekoli jinde bránili normálnímu provozu.

Půlroční žalář totiž hrozí každému, kdo vydá text, který se momentálním vládcům nebude líbit. A každému, kdo mu v tom pomohl nebo tento text předal další osobě. Gumové ustanovení o dotčeném státním zájmu na zachování veřejného pořádku lze bez námahy aplikovat na všechny nezávislé publikace, petice, stanoviska či úvahy. A toto ustanovení, jež je svérázným čs. příspěvkem k uplatnění vídeňských ujednání, bylo vytištěno tučným písmem na prvních stránkách oficiálních novin.

Ve Vídni se čs. vláda také zavázala, že nepřipouští kruté, nelidské nebo ponižující zacházení s občany a přijme účinná zákonodárná, správní, soudní a jiná opatření, aby takovým praktikám zabránila a trestala je. Naše veřejnost pobouřená lednovými událostmi žádá, aby viníci byli pohnáni k odpovědnosti. Dne 21. 2. stanou před soudem — ne však násilníci, nýbrž ti, kdo své spoluobčany před násilím a zvlíbrání: Václav Havel, současný mluvčí Charty 77 Dana Němcová a Saša Vondra, bývalý mluvčí Charty Jana Sternová, představitel Českých dětí Petr Placák, signatář Charty 77 David Němec a dva zakladatelé Mírového klubu Johna Lennona Otakar Veverka a Stanislav Penc ml. Jejich zločin? Dne 16. ledna odpoledne chtěli položit květiny k soše sv. Václava.

A to je, dámy a pánové, hlavní důvod, proč se k Vám znovu obracíme. Nemáme v úmyslu uvádět argumenty na obhajobu našich obžalovaných — nepotřebují to. Co však možná přece jen uniká pozornosti, je hlubší, mezinárodní aspekt těchto procesů.

Kdyby v kterékoli účastnické zemi začali znovu pronásledovat lidi velké mravní autority, muselo by to helsinské společenství považovat za poplašný signál. Jestliže si dnešní čs. vedení dovolilo tak okázale ignorovat nejen veřejné mínění doma, nýbrž i protesty mezinárodního společenství, pak je to také poplašný signál. Vzniká tím nebezpečí, že se na praxi, kdy se smlouvy jen podepisovaly, ale nedodržovaly, nic nezměnilo. Síly stalinismu, síly včerejška, se nevzdávají a bylo by pošetilé podceňovat jejich nadnárodní vazby a součinnost.

Arthur Miller napsal, že budoucnost je v ruzyňské cele s Václavem Havlem. Kolem ní je minulost.

Je to krásně řečeno, ale je to zahanbující představa: což připustíme, aby naše, ale i Vaše budoucnost vězela za mřížemi?

Ti, kdo Václava Havla a jeho druhy vězňů, počítají s tím, že jim to zase projde, že se chvilkové rozhořčení přezene a oni znovu prosadí svou. Dokažme jim společně, že se tentokrát mýlí.

Prosíme oznamte včas změnu adresy

Představitelům nezávislých iniciativ

v Evropě a v USA

Adamu Michnikovi
Andreji Sacharovovi
Ferencí Kőszegovi
Tomaszu Mastnakovi
Mary Calderové
Titu Ashemu
Mient Jan Faberovi

a dalším prostřednictvím agentury Palach Press

Vážení přátelé,

v souvislosti s posledním vývojem v Československu vznikl návrh na udělení Nobelovy ceny míru Václavu Havlovi. Jak mnozí z Vás vědí z osobních setkání s Havlem i z jeho prací, vede tento český spisovatel, nikoli tedy profesionální politik, po dlouhá léta cílevědomý zápas proti násilí ve vlastní zemi i v mezinárodních vztazích. Když v červnu minulého roku vznikl návrh na vytvoření mezinárodního organismu, který by sdružoval nezávislá hnutí a občany k podpoře helsinského procesu zdola, byla za hlavní město tohoto shromáždění symbolicky navržena Praha. Nejen proto, že leží v srdci Evropy, ale také proto, že osudy Prahy vždy v dějinách odrážely stav evropských vztahů a evropského míru. Události minulých týdnů tento fakt znovu dramaticky potvrzují. Odsouzením Václava Havla, Jany Petrové, Oty Veverky a dalších občanů československé úřady znovu vytvářejí obraz nepřítele a porušují závazky, které přijaly v Helsinkách a ve Vídni. Poškozují tím nejen Československo, ale také proces evropského sblížení. Do vězení a k jiným trestům byli odsouzeni představitelé Charty 77, Nezávislého mírového sdružení, Mírového klubu Johna Lennona a Českých dětí, tedy nezávislých iniciativ, které se úsilím o dialog snaží o nenásilné, mírové východisko z prohlubující se československé krize. Snaží se tedy zabránit destabilizaci ve středu našeho dosud rozděleného a stále ještě rozdělovaného kontinentu.

Udělení Nobelovy ceny Václavu Havlovi by bylo spravedlivým oceněním jeho osobního přínosu k tomuto zápasu o mír uvnitř středoevropské společnosti, který má mimořádný význam i pro mír mezi národy a státy. Bylo by také oceněním nezávislých hnutí, která Václava Havla považují za svého významného mluvčího.

Žádám Vás proto, abyste zvážili možnost připojit se k návrhu na udělení Nobelovy ceny míru Václavu Havlovi také jménem Vaším a Vašich organizací a hnutí.

S přátelským pozdravem, *Jiří Dienstbier*

Dokument Charty 77 č. 18/89

Výboru pro podání návrhu

na udělení Nobelovy ceny míru Václavu Havlovi

Vážení přátelé,

dozvěděli jsme se o založení Vašeho výboru.

Nejednou jsme vyjádřili své přesvědčení, že mír není záležitostí pouze vlád a politiků, ale i občanů, a že je neoddělitelně spjat s dodržováním lidských práv. Domníváme se proto, že by Nobelova cena míru měla být udělována především těm, kteří mimo rámec vlastní profese a často s velkým osobním nasazením přispívají k tomu, aby byl život na naší planetě spravedlivější a důstojnější.

Spisovatel a humanista Václav Havel je už po více než čtvrt století významnou osobností našeho kulturního a veřejného života. Stál i u zrodu Charty 77, snad prvního občanského hnutí ve východní polovině Evropy, které si vytýčilo za cíl bojovat o dodržování lidských práv, a v roce 1977 se stal jedním z jejích prvních tří mluvčích. Za svou odvážnou občanskou činnost strávil ve vězení přes čtyři roky a nyní je v nebezpečí dalšího dlouhého věznění.

Návrh na udělení Nobelovy ceny míru Václavu Havlovi proto plně podporujeme. *Tomáš Hradílek, mluvčí Charty 77*
Dana Němcová, mluvčí Charty 77
Saša Vondra, mluvčí Charty 77

Nový U.S. Ambassador v Československu

Shirley Temple provdanou Black, kterou známe z let 40tých, kdy její filmová kariéra začala v útlém věku 3 let. Filmy ve kterých hrála nestárnou a jsou stále populární. V prvním filmu "Stand Up and Cheer" stepovala a vystupovala v dalších nezapomenutelných rolích ve filmech "On the Good Ship Lollipop", "Heidi" a mnoho dalších. V pozdějším věku byla známá z filmu "Rebecca of Sunnybrook Farm" a její poslední film byl nafilmován, když jí bylo 19 roků — "Bachelor and the Bobby-soccer".

V 60tých letech byla dosud populární svým vystupováním na různých jevištích, ale její snahy se začaly projevat v politice. Dychtivě pracovala v Republikánské straně.

President R. Nixon si všiml jejího diplomatického talentu a v roce 1969-70 ji jmenoval jako zástupce do U.N. Načež v roce 1976-77 byla jmenovaná prezidentem Fordem U.S. Ambasadorem do Ghany. Později pracovala pro State Department a sloužila na různých mezinárodních komisích.

Loyální k nynějšímu prezidentovi Bushovi a pro svoji schopnost byla jmenovaná prezidentem Bushem jako nový U.S. Ambassador do Československa.

DR. EDVARD BENEŠ

Se jménem Masarykovým navždy zůstane spjata jméno jeho nejužšího a nejdůvěrnějšího spolupracovníka a vykonavatele jeho politiky dr. Edvarda Beneše, jenž se 28. května 1884 narodil v Kožlanech u Rakovníka. Pocházel z četné rodiny, v níž byl nejmladší. Studoval a na podnět profesora Masaryka odešel roku 1905 do Paříže, aby tam ve studiích pokračoval. Po studiích byl jmenován doktorem práv university dijonské, rok později byl v Praze promován na doktora filosofie a jmenován profesorem národního hospodářství na obchodní akademii v Praze. Roku 1912 se stává docentem sociologie na české universitě i na technice.

Do ciziny odešel 1. září 1915 přes Aš, spolupracoval úzce s Masarykem a 24. září 1919 se vrátil do osvobozené a samostatné vlasti jako její zahraniční ministr. Masaryk o své spolupráci s Benešem říká ve Světové revoluci: "Spolupráce s dr. Benešem byla snadná a účinná. Nebylo třeba mnoho řečí, byl politicky a historicky tak vzdělán, že stačilo slovo." — "Za celou dobu mého zahraničního pobytu nevzniklo žádné nedorozumění; součinnost byla vzorná."

Léta úmorné práce a úspěchů však vystřídal nový exil, nový a slavný návrat do osvobozené vlasti — dílo jeho velkého učitele bylo zničeno zradou lidí vlastního národa v cizích službách. Umírá nemocen a duševně zlomen. A jsou to dnes zase lidé vlastní krve, kteří doma i v exilu Benešovi spílají a ničí jeho dílo.

Vídeňské Listy

XVII. Ples Čechů a Slováků v Clevelandu se vydařil

Plesový Výbor měl zbytečné obavy, že v novém místě — St. Michael's Woodside — nebude mít ples takový úspěch. Návštěva byla nad očekávání pěkná.

Po krátké motlitbě, kterou pronesl Rev. Paul Payerchin, Jr., předseda United Lutheran Society z Uniontownu v Pennsylvanii, následovala výborně připravená večeře.

Potom předsedkyně plesu Evelyn Pražáková zahájila ples a přivítala návštěvníky z Pennsylvanie, z Baltimore, z Indiany, Toledo, Columbusu a dokonce i z Chathamu v Kanadě.

Taneční skupina Sokola Velkého Clevelandu za řízení Dolly Bačové zatančila s radostným elánem zahajovací tance, za které se jim dostalo zasloužené odměny dlouhotrvajícím potleskem.

Paní Mary Hepková předala Megan Hronkové, Holly Romanové a Margaret Koreckové peněžní dary — "Scholarship Awards".

Pavel Loyd uvedl pět debutantek, které si potom se svými otci zatančily tradiční valčík. Byl to dojemný okamžik! Představení byli: Megan Hronková, Jennifer Jacko, Jeanette Lichá, Holly Romanová a Holly Vojířová.

Stále zaplněný parket dokazoval, že se při hudbě Chet Kaye a Normana Vopata dobře tančilo. Jak to řekl náš muzikant Vlád'a Zikán z Baltimore: "Stálo za to jet tak daleko!"

Za zmínku stojí i pěkný článek z Plesového programu k 70. výročí založení Československa — hlavně vzpomínka na jeho zakladatele — Gen. Milana R. Štefánika, Dr. Beneše a Tomáše G. Masaryka.

Krásnou vzpomínku na Ples Čechů a Slováků si odnášely nejen letošní debutantky a jejich rodiny, ale i všichni ti, kteří se ho zúčastnili.

Díky všem, kteří jakýmkoliv způsobem pomohli k velkému úspěchu tohoto zdařilého večera i těm, kteří z nějakého vážného důvodu o tuto radost přišli. *zp*

Z Českého národního hřbitova v Chicagu

Český národní hřbitov zahájil svou činnost v novém roce jako obvykle výroční schůzí v lednu, na které byly provedeny volby úředníků pro rok 1989. Zvolení, resp. znovu-zvolení byli: B. Vydra předsedou (po čtyřicáté), P. Vojtík místopředsedou, K. Halaška tajemníkem, O. Legner pokladníkem, F. Kostka, F. Frantík a J. Krákora členy správního výboru, W. Budilovský, M. Vostal a G. Vytlačil členy úctujícího výboru a G. Bouček generálním právním poradcem. Nově zvolení úředníci byli nastoleni v únorové schůzi br. K. Dvorským.

K této zprávě chtěl bych zvláště podotknout, že také minulý rok zakončil Český národní hřbitov rozdělením většího obnosu peněz několika národním krajským organizacím na podporu jejich záslužné činnosti pro naši krajskou větev v Chicagu a okolí jako jsou české školy, sokolské jednoty, Český domov pro zestárlé krajany, Matice vyššího vzdělání, každo-týdenní český radiový rozhlas, ČSA řády a mnohé jiné krajské spolky. Sotva jiná krajská organizace v Chicagu může se pochlubit podobnou dobročinností. A činíme tak tradičně po dlouhá léta prakticky od založení v roce 1877.

Je to krásný pocit, když můžeme tak vydatně a pravidelně

pomáhat udržovat v užitečné činnosti vzdělávací a kulturní instituce mezi krajany, odkaz prvních českých přistěhovalců do Chicaga. Jsme na to hrdí a máme v úmyslu v této tradici pokračovat tak jako zakladatelé hřbitova si přáli a dokonce za úkol vytkli ve stanovách.

Ovšem podmínkou je prosperita hřbitova a tu se obracíme na krajany o spolupráci, aby sami mezi sebou šířili dobrou pověst hřbitova a propagovali jeho dobré služby v případě potřeby. Jinými slovy jde o svépomoc. Musíme se navzájem podporovat.

A zatím co píšete tyto řádky, přišla už zase doba, abychom se začali připravovat na Den zdobení hrobů. Zatím program pro vzpomínkové oslavy není ještě hotový, ale prosíme čtenáře již dnes, aby si v kalendáři poznačili, že se budou konat na našem hřbitově v pondělí 29. května s tradičním průvodem od Českého domova. Jako v minulých letech, budeme i letos mít obřady s pěkným programem, vhodným a důstojným pro tuto příležitost. Podrobnosti budou sděleny později. Počítáme s Vaší účastí a těšíme se na shledanou na Českém národním hřbitově.

Uzavírám se vzpomínkou na bratra Divíška s přáním brzkého uzdravení. Doufáme, že budeš moci přijít do příští schůze. *K. H.*

Vzpomínková oslava na Den zdobení hrobů

Vážení přátelé:

Jako v minulých letech, tak i letos Český národní hřbitov připravuje vzpomínkovou oslavu na Den zdobení hrobů, připadající na *pondělí 29. května 1989* za účasti vojenských, občanských a krajských národních organizací v metropolitním Chicagu s tradičním průvodem od Českého domova, kde se sejdě v 9 hodin ráno a odkud vyjde v 9:30. Podrobnosti programu budou oznámeny později v krajském tisku a na naší pravidelné nedělní radiové hodině od 9—10 AM na stanici WCEV 1450 AM. Vlastní vzpomínkové obřady budou se konat u pomníku veteránů z občanské války.

Tradiční vzpomínkové obřady na Českém národním hřbitově jsou skutečně jednou z mála příležitostí v roce, která se nám naskýtá, americkým občanům československého původu, k projevení úcty a vděčnosti všem těm americkým chlapcům včetně těch československého původu, kteří bojovali a umírali pro svobodu demokratického světa, a jimž vděčíme za to, že ještě dnes žijeme ve svobodné Americe.

Český národní hřbitov je jeden z mála v Chicagu, kde se tomuto dnu věnuje rok co rok tolik pozornosti a kde se konají tak důstojné vzpomínkové obřady. Zajisté si zasluhují co největší účastí naší krajské veřejnosti. Proto očekáváme také z Vašich řad co největší návštěvu.

Těšíme se na shledanou v Den zdobení hrobů na našem hřbitově. *Český národní hřbitov*

B. Vydra, předseda — K. Halaška, tajemník

ZPRÁVY ODBOČEK A OBLASTÍ

Výroční schůze Oblastního výboru ČSNRA

V úterý 21. března 1989 se od 7:00 P.M. konala ve spolkové místnosti Mid-America Federal Savings, Cicero, Ill., výroční schůze chicagského Oblastního výboru ČSNRA.

Na schůzi byly podány zprávy úředníků Oblastního

výboru, delegátů odboček a přidružených organizací o jejich celoroční činnosti. Br. předseda St. Brym a br. tajemník Tony Jandáček podali celoroční přehled činnosti Oblastního výboru ČSNRA. Kromě pořádání schůzí a vlastních podniků jednotlivých odboček se ve dnech 21. května (sobota) a 22. května (neděle dopoledne) konal sjezd ČSNRA ve společenské místnosti bratrské pojišťovny ČSA — Fraternal Life na Harlem Ave., v Berwynu. Oblastní výbor byl na sjezdu zastoupen svými delegáty a jeho členové pomáhali úřadovně s přípravou i s pořádáním sjezdu. V neděli odpoledne 22. května v hotelu Drake v Oak Brook, Ill., se konala “Vzpomínková oslava” 70. výročí založení Československé republiky a 70. jubileum vzniku ČSNRA, spojená s banketem. Hlavními řečníky této zdařilé oslavy byli vyslanec Frowick z Washingtonu D.C. a prof. Josef Škvorecký z Kanady. Oslava byla zakončena zpěvem slovenského pěveckého sboru “Zora” za řízení Josefa E. Bukovského. Členové chicagského oblastního výboru se oslavy v hojném počtu zúčastnili a věrní, obětaví jeho dobrovolní pracovníci jako vždy pomáhali všude, kde toho bylo zapotřebí k jejímu úspěšnému uskutečnění.

Tragické srpnové datum naší moderní národní historie připomněl Oblastní výbor naší krajanské veřejnosti “Pietním vzpomínkovým večerem”, pořádaným v pátek 19. srpna večer ve škole T. G. Masaryk v Ciceru. Na vzpomínkovém večeru byl promítnut film “Seven Days to Remember”, a diapositivy z roku 1968, podložené pásmem reprodukovatelných písní a básní.

Členové Oblastního výboru se též zúčastnili v hojném počtu koncertu “Grant Park Symphony Orchestra”, která za řízení našeho dnes již světoznámého dirigenta Zdeňka Mácala předvedla Smetanovu “Mou vlast”. Skladba byla hrána u příležitosti dvacátého výročí 21. srpna, osudového data okupace Československa sovětskou armádou. Po koncertu dvě naše dívky, v krásných národních krojích, předaly Mistru Mácalovi s poděkováním kytici růží.

Skvěle se vydařil náš letošní, tradiční XXXVIII. reprezentační ples, pořádaný v sobotu 21. ledna 1989 v plesové síni předního chicagského hotelu The Ritz-Carlton. Společnosti bylo představeno sedm mladistvých debutantek našeho národního původu. Velmi zdařilé bylo vystoupení taneční krojované skupiny Beseda/Domov, které se návštěvníkům tolik líbilo.

Po udělení absolutoria odstupujícímu výboru byli zvoleni tiito úředníci na rok 1989: br. Tony Jandáček, předseda; br. Boris Kraupner a br. John Richard, místopředsedové; ses. Olga Kovářová, tajemnice; br. Václav Ženíšek; ses. Františka Uhlířová, zapisovatelka; br. Josef Bárta a br. Viktor Novotný — revisoři účtů. Členové sociálního výboru: ses. Olga Kovářová a br. St. Jančík. Členové plesového výboru: ses. Vlasta Vrázová, br. Jan Uhlíř, Tony Jandáček, Václav Ženíšek, ses. Kovářová a Uhlířová. Členky tiskového výboru: ses. Vlasta Vrázová a ses. Fr. Uhlířová. Delegáti na sjezd: ses. Rozina Nehasilová a br. Jan Uhlíř — náhradnice ses. Alice Pachnerová. Zástupci do svobodomyšlných škol: ses. Božena Riedlová a br. Viktor Novotný. Zástupci do České útulny: ses. Dagmar Košťálová a Rozina Nehasilová.

Po zvolení nového výboru ujal se řízení schůze nově zvolený předseda br. Tony Jandáček. Na schůzi bylo jednohlasně odhlasováno, aby s hotelem The Ritz-Carlton byla podepsána smlouva na pořádání našeho XXXIX. reprezentačního plesu na sobotu 27. ledna 1990. Rovněž byl

prodebatován koncert zpěváka Vlastimila Třešňáka, který Oblastní výbor společně s Klubem Domov z NSČK pořádá v sobotu 20. května ve škole T. G. Masaryk v Ciceru. Již předem zveme naši krajanskou veřejnost k hojně účasti na tomto koncertu, v Evropě již tak dobře známého a uznávaného umělce Vlastimila Třešňáka.

Přejeme novému výboru další, úspěšné pokračování v potřebné a účinné práci pro naše zdejší národní společenství, kterou ČSNRA po léta obětavě a uvědoměle koná a rovněž zasloužilé pochopení, zájem a pomoc pro její činnost z řad příslušníků našich mladších generací.

Za tiskový výbor Oblastního výboru ČSNRA — F.U.

San Diego vzpomnělo Karla Čapka

Odbočka Čs. národní rady americké v San Diegu vzpomněla 4. března v Del Mar 50. výročí úmrtí spisovatele a dramaturga Karla Čapka. Slovem, hudbou a pantominou předvedli Čapkovo dílo dr. Marie Dolanská, Ivana Eva Franklinovi, Antonín Hodek, Miša Karlová, Jožka Pejskar a Eva Rhenwaldová. Početné shromáždění ocenilo častým potleskem výkony účinkujících, kteří si dali záležet na tom, aby mladší generace, která o Karlu Čapkovi mnoho anebo nic neví, poznala Čapkovo dílo. Zároveň bylo vzpomenu 129. výročí narozenin prezidenta T. G. Masaryka. — V dubnu uspořádá odbočka politicko-ekonomický rozhovor “kolem kulatého stolu” o vývoji v SSSR a v Československu. Tradiční krajanský piknik ve Fallbrook se letos koná 11. června.

ar

Koncert Vlasty Třešňáka

autora a interpreta písní, spisovatele, básníka, výtvarníka

pořádá Oblastní výbor Československé národní rady americké a Klub Domov z NSČK v sobotu 20. května 1989 v 7.30 hod. večer v sále Masarykovy školy, 5701 22nd Place, Cicero. Dar: \$5.00. Přijměte naše srdečné pozvání — vaši návštěvou podpoříte českého umělce v exilu.

Dary na činnost Čsl. národní rady americké

Antonie D. Bílý, CA	\$ 50.00
John M. Richard, IL	\$ 10.00
James Melichar, IO	\$ 15.00

Na podporu Václava Havla

věnoval Frank Fencl, IL (US Treasury bond)	\$100.00
--	----------

Členské příspěvky

Národní svaz českých katolíků	\$120.00
Orange County, CA	\$164.00

Lidice — Crest Hill, Illinois — 47. výročí

Letošní pietní vzpomínka na lidickou tragédii se bude konat 3. června 1989. Autobus vypraví kancelář Čihak World Travel, 6302 W. Čermák Rd., Berwyn, Ill. Tel. 795-9050. Odjezd v 1:30 hod. odpoledne od Čihák World Travel.

Došlo do úřadovny Rady:

Kdyby někdo z čtenářů měl zájem předplatit svým příbuzným v Československu “Telexy”, náš tak zvaný TV Guide, který vychází v Evropě a nabízí své služby posíláním časopisu do Československa za poplatek \$48.00. Pište na adresu: Telexy, Verlag und Redaktion, A 4020 Linz, Steizhamerstr 1074, Am Volksgarten.

ČSA

**nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota
v Americe**

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

V Ě S T N Í K

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

436